

# SLOVENEČ.

„Živi, živi duh slovenski, bodi živ na veke!“

Nar. pesem.

## Oznanila.

Za navadno dvestopno vrsto se plačuje: 5 kr., ktera se enkrat, 8 kr., ktera se dvakrat, 10 kr., ktera se trikrat natiskuje; več pisemke plačujejo po prostoru. Za vsak list mora biti kolek (štempelj) za 30 kr.

Rokopisi sene vračajo.

V torek,  
četrek in saboto

izhaja in velja:

Za celo leto . . .	7 for. 50 kr.
„ pol leta . . .	3 „ 70 „
„ četrt leta . . .	2 „ — „
„ mesec . . .	— „ 70 „
Po pošti:	
Za celo leto . . .	9 for. 50 kr.
„ pol leta . . .	4 „ 80 „
„ četrt leta . . .	2 „ — „
„ mesec . . .	— „ 90 „

Št. 11.

V Celovcu v saboto 26. januarja 1867.

Tečaj III.

## Slovinci na Koroškem!

Sveta dolžnost političnih časnikov je, ljudi posebno zastran volitev deželnih poslancev pridno in vestno podučevati pa jim pod ramo segati, da si volijo prave može. „Slovenec“ je to svojo dolžnost zvesto spolnil in vabil rodoljube, naj iz vseh naših slovenskih krajev naznanjajo može, kateri se jim vredni in sposobni zdijo za čestno in imenitno mesto deželnih poslancev. Glas naš ni ostal glas vpijočega v puščavi. Rodoljubi so nam pisмено in ustmeno na znanje dajali take može. Opiraje se na te dopise in pogovore oklicuje „Slovenec“ imena tistih gospodov, ki so mu bili za deželne poslance priporočeni. Ti gospodje so po abecednem redu ti-le:

- Einšpieler Andr. profesor v Celovcu;
- Gobanc Aleksander, rudarski posestnik v železni Kaplji;
- Krasnik Štefan, župan in posestnik v Svetnej vesi;
- Dr. Pavlič Valentin, advokat v Velikovcu;
- Pucher Jožef, okrajni predstojnik v Rožece;
- Zeman Ernst, župan in zdravnik v železni Kaplji.

„Slovenec“ pozna vse te gospode po obličji, in jih pozna za take, ki imajo vse lastnosti pravega deželnega poslanca. „Slovenec“ Slovence ljubi, za nje dela in se trudi; zatorej zaupajte njegovim besedam. Ne zaupajte pa takim, ki drugemale prostega kmeta ne poznajo, ki drugemale Slovence gerdi-jo in zmirljajo, zdaj pa se okoli plazijo in prilizujejo, pa zlate gradove obetajo, da bi se le v deželni zbor prikradli; ko pa notri sedijo, pa nimajo glave, ne serca, ne besede za ubogega, slovenskega kmeta.

„Slovinci! bodite si dobri, bodite pametni in moški! Izberite si enega imenovanih gospodov, pa deržite se ga nepremakljivo! Ne dajte se nikomur omečiti, nikomur goljufati pa tudi nikomur ostrašiti. Sami svoji ste, in kakor si bote sami postlali, bote tudi ležali. Šestletna skušnja Vas je menda podučila da je niste dobro zadeli, da ste pri prvih volitvah poslušali nasprotnike naše pa volili za poslance take može, ki so jih ti priporočali. Zmodrite se in zaupajte svojim rojakom in bratom: Kdor noče imeti brata za brata, mora imeti tujca za gospodarja. Božja pomoč!

## Vsem čč. gg. volilcem Velikovškega volilnega okraja!

Iz pisem, ktera sem prejel in iz dopisov, ktere je prinesel „Slovenec“, zvedel sem, da Vas je več blage volje, mene spet voliti za svojega poslanca v deželni zbor. Lepa in serčna hvala Vam za zaupanje, ki ga v mene stavite, in za čest, ki mi jo skazujete!

Ne bom Vam na dolgo in na široko dokazoval, kako se mislim v deželnem zboru

obnašati. Saj me že poznate iz mojih časnikov, ki jih radi prebirate, in iz stenografičnih zapismikov, ki za me pričajo.

V političnih rečeh se bom poganjal, da postane Avstrija naša enotna, neodvisna, mogočna, v resnici ustavna in svobodna država. To se pa le more zgoditi po poti, ktero nam kaže oktoberska diploma in septemberski manifest. Po „prostej poti“ naj si naredijo narodi avstrijski vsi in sami pravo in primerno konstitucijo ali ustavo; zatorej bodem glasoval za to, naj naš deželni zbor voli in pošlje svoje poslance v izredni državni zbor, ki je sklican na 25. februarja.

V narodnih zadevah so znane moje misli celej naši deželi. Nikoli nisem zoper Nemce, zoper njih lepi in opiljeni jezik, zoper njih bogato literaturo in njih slavne može, zoper njih pravice govoril ali pisal nobene besedice, zraven pa tudi nisem nikoli pozabil tistega naroda, iz kterega sem rojen, in kateri še ne vživa tistih pravic, ki jih sosedni narodi že davno in od nekdanj imajo. Pri tej reči je moja misel ta-le: „Slovenska beseda mora po slovenskih krajih dobiti in ohraniti vse in ravno tiste pravice, ktere po nemških straneh nemški jezik ima“; vse to pa moremo in smemo trjati po cesarske besedi: Enake butare — enake pravice!

V gospodarstvenih zadevah se bodem pa trudil za to, da se armada s peresom in armada s mušketo, kolikor je le mogoče, zniža; — da se davki in dolžnosti med vse verste državnih prebivalcev in med vse dežele po ravnej in pravičnej meri razdelijo; da se pota po suhem in po morju poiščejo za naše blago in naše izdelke, — da se železnice hitro in na vse strani napeljejo, — da se občinam izroči veliko takih opravil, ki jih zdaj plačane roke in glave oskrbljujejo, — da se sol, ki je našim kmetom toliko potrebna, znebi tistega monopola, kateri jo podražuje, v državno kaso pa vendar le premalo denarjev donaša, da kratko povem: storil bom, kolikor le premorem, za to, da se naše finančne okoliščine zboljšajo, bremena in plačila zljajšajo, dohodki in pridelki pa povzdignejo in povišajo.

Za to se bom trudil in poganjal. Alite, da bom tako delal v Vašem duhu in po Vašej volji? In prosim, da mi svoje želje in pritožbe pisмено ali ustmeno na znanje dajete.

Pa človek sam — dob posekan, pravi naš pregovor. Zatorej nosim v svojem sercu še eno prošnjo do Vas: Volite mi za pomagalca takega moža, ki je z meno enakih misel in enake volje. Tudi Štajerski Slovenci so imeli najprej le enega zagovornika, potem so dobili dva, letos pa jih imajo že osem. Lepo prosim, da mi tudi Vi na stran denete moža, ki je naš z dušo in telesom, ki je zveden na vse strani, neodvisen serčen in dober govornik. In tak mož je:

Dr. Valentin Pavlič, advokat v Velikovcu.

On je rojen pa tudi vnet Slovenec, visokoučen, zavoljo svoje pravičnosti in pošte-

nosti sloveč po celem Štajerskem, mož terdnega značaja, serčen in pogumen in poln svobodnega, ubogemu kmetu prijaznega duha, govornik pa tak, da mu je le malo kdo kos. Ko smo leta 1863 čitalnico v Celovcu odperli, prišla je tudi deputacija štajerskih Slovencev k tej slovesnosti. Stopil je tedaj ptuj gospod na oder in govoril tako krepko, navdušeno in krasno besedo, da je vse stermelo in se popraševalo, kdo je ta govornik. Ta je bil g. dr. Val. Pavlič.

Zatorej ga Vam, prečestiti gospodje volilci, prav odkritoserčno in goreče priporočam pa Vas vse lepo prosim, da ga vsi od konca do kraja volite za svojega deželnega poslanca.

29. januarja naj bo v Velikovcu Vas vseh glas: G. dr. Valentin Pavlič! Slovenci! serčnost velja!

Andrej Einšpieler,  
Vaš nekdanji poslanec.

## Domorodci pozor!

Pretečeni teden so imeli Velikonemci in nemškutarji na Dunaji imeniten shod. Sešlo se jih je bilo kacic 20 glav, med kterimi so glasoviti birokrati in bivši Šmerlingovi ministri Lasser, Plener, Pratobevera, in jud Nace Kuranda zvonec nosili. S Kranjskega se je tega slabo-slovečega shoda udeležil grof Anton Auersperg — Anastasius Grün. Ti centralistično-birokatično-nemškutarsko-liberalni može so tedaj svet držali in sklepe delali o sreči avstrijskega cesarstva, o svobodi avstrijskih narodov.

Grof Anton Auersperg je rekel med drugim, da edino zveličanje za Avstrijo je Šmerlingova ustava; te se je nepremakljivo deržati, in zato se v državni zbor, za kterega so presvetli cesar zdaj nove volitve razpisali, ne sme voliti; on da sicer le v svojem imenu govori, da je pa vendar prepričan, da vsa njegova stranka na Kranjskem z njim potegne. Kaj da so ti može sklenili, ni težko uganiti. Sklenili so, da se bodo trdo držali oktrojiranega februarskega štatuta Šmerlingovega, in da za izredni državni zbor, ki je s ces. patentom od 2. januarja t. l. sklican, ne bodo volili. Zakaj da ne, to so nam isti centralistični dunajski časniki že prav odkritoserčno razodeli. Zato, ker januarski patent deželnim zborom dopušča, da ni treba, da bi poslance za državni zbor po kurijah volili, t. j. da bi poslanci velikega posestva záse svoje, potem mest in trgov spet svoje, in kmetiških občin spet záse svoje volili; ampak da jih lahko ves zbor z večino glasov vse izvoli. Zato se pa nemškutarji bojé, da v prihodnjem državnem zboru morebiti ne bodo gotove večine imeli.

To je pravi vzrok, zakaj ti može tak hrup ženó, in na izredni državni zbor tako iz vsega grla vpijejo. Njim bi bil le tak zbor po volji, v kterem bi jim bila večina že naprej gotova.

Lahko rečemo, da so može, ki so se omenjenega shoda vdeležili, sè svojim sklepom vojsko napovedali vsem avstrijskim nemškim narodom, vojsko Avstriji sami in

vladi, pa tudi svobodi, pravici in slogi med narodi.

Oni so razodeli, da ne gredó v noben avstrijsk državni zbor, v katerem ne bi večine imeli, to je, v katerem ne bi mogli druge narode preglasovati in nad njimi gospodovati; oni so razodeli, da nočejo pogodbe in sprave med avstrijskimi narodi, ampak le gospodstvo nad njimi; oni so razodeli, da nočejo po zadovoljnosti vseh narodov edine in močne Avstrije; ampak le tako, v kateri bi bili oni gospodje, vsi drugi pa sluge; razodeli so, da ne marajo za ustavo, ktera bi bila vsem enako pravična, ki bi dajala vsem enako svobodo; ampak zahtevajo le za-se moč in oblast, da bi mogli drugim, kolikor bi hoteli, silo delati. Hvala Bogu, da naprej vemo njihove črne naklepe, da se jih bomo znali varovati.

Iz tega nam je pa tudi lahko razumeti, kaj pomenijo kandidatje, ki nam jih svetuje grof Auerspergova stranka pod bahatim imenom: „Central-Wahlcomitée für Krain“ t. j. Osrednji volilni odbor za Kranjsko. Opominjamo vas, dragi domorodci, varujte se nesreče, ki grozi odtod naši narodnosti, cesarstvu našemu, in svobodi!

Nadjamo se pa tudi od naših uradnikov, da ne bodo podpirali stranke, ktere vodja vladi in Avstriji tako sovražne sklepe dela, toliko več, ker jim je od državnega ministra samega ostro prepovedano, da naj takih kandidatov nikakor ne podpirajo.

Domorodci, na vse to na tanko pazite!

Da boste pa nasprotne kandidate, ktere svetuje omenjeni „Central-Wahlcomitée“, poznali in se jih lože varovali, vam jih tukaj le povemo: Za mesto ljubljansko: dr. pl. Kaltenegger-a, c. k. finančnega svetovaleca in dr. pl. Wurzbach-a, deželnega poglavarja; za Idrijo: kustosa Deschmanna; za Kranj: Antona Gerbeca, župana loškega; za Postojno: poštarja K. Obrezo; za Novomesto: dr. Sup-

pana; za Kočevje: Janeza Koslerja, posestnika v Ljubljani; (za Trzič še zdaj nobenega); za kmetiške srenje: okolico ljubljansko in vrhniško: posestnika Seuniga in korarja Savaschniga; za okolico kamniško in brdsko: okrajnega zdravnika dr. Gausterja; za kranjsko-loško: grajščaka Urbančiča in okrajnega poglavarja Derbitscha; za radolško in kranjsko-gorsko: dr. Suppantšitscha; za postojnsko, loško, planinsko, senožeško in bistriško: posestnika Janeza Dekleva in pl. Garzarolli-a; za vipavsko in idriško: kantonskega predstojnika Muleja; za novomeško: grajščaka pl. Langerja; za Trebno: dr. Skedel-na, Jan. Engelthalerja in Anton Böhma, posestnika v Mirni; za kočevsko: c. k. svetovaleca dež. sodnije Kromerja in advokata Benediktarja; za Metliko in Črnomelj: grajščaka dr. Savinschega.

Ako v svoji proklamaciji obetajo, da bodo tudi za razvitek slov. jezika skrbeli, je to le hinavstvo; zakaj šest let so imeli čas in priložnost, da bi bili lahko kaj storili za naš mili materni jezik; pa kaj so delali? Nič, ko podbijali in podirali, kar so naši rodoljubni poslanci v ta namen storiti hoteli. Po njih sadu jih spoznate.

## Slovenske dežele.

**Iz Celovca.** (Volitve za kor. dež. zbor; baron Longo.) V treh dneh že bode se pokazalo, ali je še kaj pravih in zvestih Slovencev na Koroškem, ali pa da imajo tisti prav, ki terdijo, da je koroškim Slovincem malo mar za njih lepi in posvečeni materni jezik, da nemški jezik pošlah in kancelijah kaj radi imajo, da so s Schmerlingovo ustavo in sploh z dozdanjo našo politiko serčno zadovoljni in da ko-

maj čakajo svetega raja v Bismarkovej Velikonemčiji. V 3 dneh se bode to pokazalo pri volitvah za deželni zbor.

Tudi o štajerskih Slovincih so Nemci in nemškutarji ravno to trobili po svetu, zasmehovali jih v deželnem zboru in po časnikih, iz njih in iz slovenskih rodoljubov se norca delali pa kričali, da, ako Nemeč kihne, vse Slovence razpihne! Pa ti zasmehovani Slovinci so jim 21. januarja dali, da se jim je zablisknilo pred očmi, da jim še zdaj po ušesih šumi, in da te sramotne klofute ne bojo tako hitro pozabili. Slava jim, štajerskim Slovincem!

Kaj bote pa Vi, koroški Slovinci! 29. j. počeli? Zdromite in zavedite se pa zagromite jim tudi Vi: „Mi smo mi in nočemo več daleč biti pod ptujčevo peto!“

Da pa pojdejo v torek volitve srečno izpod rok, poslušajte, kaj Vam svetuje najboljši Vaš prijatelj.

**Per vič.** Pridite v si volilni možje k volitvi. Zato so Vas Vaši sosedje izvolili in srečo ali nesrečo svojo Vam v roke podali, da greste in v njih imenu delate pa spolnujete svojo dolžnost. Po Švajci, v Ameriki in po drugih politično omikanih, zrelih in svobodnih deželah so volitveni dnevi prav veliki prazniki in vse, — staro in mlado, bogato in ubogo — vse dere do mesta, kjer se volitve obhajajo. Zatorej pridite tudi Vi vsi; včasih en sam glas vse prenaredi in drugači razloči. Verjemite mi, da od Vaših nasprotnikov ne bo manjkalo žive duše.

**Drugič.** Posvetujte se že doma s svojimi tovarši, koga da bi bilo pametno pa dobro voliti za poslanca. Ne glejte pri tem na žlahto ali botrinjo, ne na visoko ali nizko službo, ne na bogastvo ali uboštvo, ne na lepe besede ali sladke oblube, pa tudi ne bojte se zamere nobene druge, kakor pri Bogu, pri svojej vesti in pri svojem ubogem ljudstvu. Po sadu se drevo pozna,

## Besednik.

### Pismo iz Liburnije.

(Istra, Kastav in tukajšnjega okraja sl. g. predstojnik.)

Milo se oziraš, ljubi „Slovenec“, na sbrate v Istri. Večkrat si že za nje resno spregovoril! Budiš in dramiš jih iz dušnega spanja; ali le redkokrat se Ti kdo oglasi iz Istre. Ne čudi se pa temu, ker skorej ni drugači močče. Sploh vsa večja mesta, da, tudi taka mesta, kjer je še pred 20 leti le malokdo italijansko modroval, so že zdaj tako poitalijančena, da se pogostoma nahajajo hiše, kjer ded še govori čisto materni slovanski jezik, sin pa že lomi slovanski in italijanski, a vnuk samo italijanski!

Od kot ta nesreča, to si ti „Slovenec“ v spisu o veri in narodnosti do dobrega dokazal. Res še so tukaj narodoljubi, in sicer večidel duhovni, ali preveč in na dolgo po selih rastreseni ne bodo sami zmogli italijanskega upljiva, ker nimajo nobene pomoči od domačinov. Kmet se pa še celo nič ne zaveda svoje narodnosti, ker mora plesati, kakor mu italijanski oderuhi godejo. Tako slišimo, se godi unkraj Učke.

Takraj Učke, od starodavnih časov glasoviti in za ljubo Avstrijo vedno vneti Kastav pa ne spi. Ni dolgo temu, kar je domoljubni g. A. M. v „Novicah“ razložil potrebo, da se združi Istra se Slovinci proti predrzno ošabnim in grabljivim Italijanom. Naprej, naprej, to je zdaj geslo Kastavsko, in kakor misli, tako tudi djansko postopa. H kraju pr. l. tedaj prvi v Istri, omisli si Kastav čitalnico, ktera ima do danes že 28 udov in po njih okoli 400 gl. letne dohodnine. Pravila v hrvaškem jeziku složena so ji bila od vis. c. k. namestništva v Trstu precej do črke tudi v hrvaškem jeziku odobrena in potrjena. Ima dve lepi sobi, eno za

telesno razveseljevanje, drugo za dušno okrepčalo z novinami večidel slovanskimi, kamor tudi Ti vrli „Slovenec“ prihajaš. Nakupila si je že tudi mnogo orodja, in da bi se bolje složila in razpada obvarovala, priskrbela si je tudi svoj pečat, na katerem so v sredi med okolnim ličnim napisom „Kastavska čitalnica“ pomenljive besede „Složimo se!“ vrezane.

Res, da do zdaj še nismo imeli „Besede“, ker vsak začetek je težek, vendar se bojo o priložnosti tudi te lahko napravile, ker so vsi Kastavski dijaki na Reki pismeno ponudili svojo pripomoč s petjem in deklamacijami. Duša te hvalevredne naprave je pa ondotni občinski aktvar, mnogostransko izobraženi mladi gospod Št. z V., vrhim županom, tukaj imenovanim „podestà“.

Da bi se pač v kratkem po izgledu Kastavcev kje v Istri osnovalo društvo in napravilo tako za narod slavno čitalnico!

Mesto Kastva ali Kastav je pa tudi pravično in skrbno do nižega ljudstva, ker si mnogo prizadeva, da bi se boljše šole napravile in tudi kmetje bolj izobraževali. Še le 8 let je tega, kar je početno šolo v glavno na svoje občinske stroške povzdignilo, ki pa zdaj že močno pogreša praktičnih naukov za kmeta, ker skoro vsak tukajšnji kmet je tudi rokodelc, ali zidar, klesar, bačvar, obročar, tesar ali dogodelec, kajti drugače bi se kastavski kmet ne mogel od svoje pičle in kamnite zemlje živiti — tedaj je zares velika potreba realke.—

Desna roka ali velika podpora vsaj za en tečaj bolj praktične realke za prvi početek mu je pa tudi svetovalec c. k. namestništva pl. g. Clesius, zdaj tukajšnji netrudljivi okrajni predstojnik. Od avgusta do danes uraduje sam brez političnega aktvarja vse zadeve polit. okraja, pa vendar, če si more le količkaj časa od svoje službe odtrgati, teče po deželi svojega okraja ter pregleduje in tuhta, kako bi gozde in drugo srenjsko premoženje v red spravil in zbolj-

šal. Ne strašijo ga v tem poslu ne slabi gorati poti, ne grdo vreme. Posebno so mu pa šole pri srcu. Po današnjih postavah predstojniki niso dolžni hoditi k šolskim preskušnjam, — on pa je le šel k vsakej, če ga le ni kako važno ali nujno opravilo doma zadrževalo.

Vedi pa tudi ti, široki svet, da on ne gleda toliko na to, koliko se otroci italijansko ali nemško podučujejo, ampak le na to, da znajo pravilno čitati, pisati i. t. d. in koliko so tem šolskim naukom kos. Vidi se mu pa tudi veliko veselje na obrazu, če se učenci odlikujejo, posebno če še kaj iz kmetijstva vedó povedati.

Čujte tudi, kako se on za napravo realke v Kastvi poteguje. G. V., župan kastavski, skliče na 28. dec. pr. l. p. l. sednico občinsko, kteri je tudi hvaljeni g. predstojnik prisedoval. Z izvrstnim hrvaškim ogovorom, kajti govori hrvaško — srbsko, kakor rojen Hrvat, če tudi je le rojen Ljubljančan, je vsem pričujočim za napravo realke globoko v srce segel, vendar ko je bilo treba za stroške glasovati, naletel je na velik upor, ker kmet ne privoli rad stroškov, dokler ne vidi dobička s telesnimi očmi, tako da ves nevoljen seže v žep po mošnjico in odšteje nekoliko goldinarjev s klicem: Gospodje! kdor hoče realko, naj sledi mene, — in pri ti priči so bolji meščani toliko skupaj zvrgli, da so nakupili potrebnih reči za risanje, tako da ima zdaj Kastavska glavna šola vsaj za mali početek geometriško risalnico, v kteri se pod učiteljstvom novega učitelja g. Eržena že okoli 20 otrok risati učí.

Kaj bi pa na vse zadnje k tako spodbudljivemu izgledu še rekel in pristavil, kakor to: Bog nam daj mnogo tako vrlih in narodoljubnih predstojnikov, nam samim pak slogo in srčnost, in šlo bode korak za korakom naprej! Srčnost velja! Naprej zastava Slave!

Liburničan.

ljudje pa po djanju, in po djanju rešujte in sodite gospode, ki jih mislite poslati v deželni zbor. Kogar ne poznate, ali kogar vam kak znan in pošten rodoljub ne priporoča, temu ne dajajte svojega glasu in ne volite ga za noben denar. Bojte in varujte se posebno tistih imen, ki jih vam priporoča nemško-liberalna stranka v Celovcu: Vsi so naši zakleti nasprotniki.

Kogar pa za pravega in sposobnega poslanca spoznate, temu zaupajte iz celega srca, deržite se ga z obema rokama in že doma napravite si listič, na katerem je zapisano njegovo ime, da vam tam pri volitvi njegovo ime iz glave ne pade in kako drugo na jezik ne pride.

Tretjič. Tam v volilnem mestu bodite previdni. Bote videli, kako se bojo okoli vas plazili in vam se prilizovali, vam tudi piti in jesti plačevali, in zlate obljube delali, — ali pa tudi, če se vas to ne prime, z gredo napadli, vas strašili, zasmehovali, vam norce brili itd. . . . Ne bodite šalobarde ali babe, skazite se može, prave korenjake, katerim gre poštenost in politična značajnost čez vse; deržite se zvesto in nepremakljivo imen, ki jih imate na svojem lističu zapisana.

Četrtič. Rodoljubi! sprejmite volilne može za volilno mesto; ne spuščajte si jih izpred oči in nagovarjajte jih, naj stanovitni ostanejo. Pred tremi leti se je pri volitvi v št. Mohoru zgodilo, da so volilni može poznano po noči z nekim poslancem v sercu leno žat šli, zjutraj pa z drugim vstali in drugega volili; po noči je namreč sovražnik prišel in ljuliko vsejal. Zatorej pozor do poslednjega trenutka!

Prihodnji tork bote imeli v rokah srečo ali nesrečo, veselje ali žalost, življenje ali smert slovenskega naroda! Volite si prvo, in ravnajte pri volitvi po prijaznih besedah, ki jih vam je „Slovenec“ odkritoserčno danes govoril. — Bog daj srečo! — Poslednjič je „Slovenec“ se čudil, da se ravno po tistih slovenskih farah prošnje za nemške šole napravljajo, kamor neki lovci iz Celovca večkrat zahajajo. Mi gosp. predsednika barona Longo sami dobro poznamo, pa vendar opomnjeni radi naznanjamo, da se gospod baron v te reči nikakor ne vtika, da ni nasprotnik slovenščine, timveč da želi in skazuje tudi Slovencem narodno ravnopravnost.

**Iz Bekštajna**, 22. jan. (Slov. može iz beljaškega volilnega okraja!) Z velikim veseljem slišim, da se med vami vendar le zbuja narodna zavest, in da se bote potegnili za našince. Tako je prav! Pokažimo vsi — eni na ta, drugi na drugi način — da nam je mar za slavno, pa mnogo let zatirano našo mater Slavio! Gospod Pucher Josip, c. k. okr. predstojnik rožeški, za kterega že večina slov. volilcev glasovati misli, je mož po naši volji. V okolici beljaški je sicer javno mnenje, naj se noben ces. uradnik ne voli. Iz verjetnih ust pa sem ravno danes zvedel, da hoče g. Pucher iz cesarske službe stopiti. Odpravljena bode tedaj zadnja ovira, in ovi gospod bode nedovisen posestnik. Ker je ljudomil in pozna, kaj nas žuli, tako je prav pripraven za našega zastopnika v deželnem zboru, in na vas, dragi slov. volilci iz rožeškega okraja, iz bekštajnske, ziljske in vernberske občine je, da ga enoglasno za svojega poslanca volite. — Slov. rodoljubi! precej pozno vam dojde ta list „Slovenca“ v roke; zatorej pa ne odlašajte! Idite berž k bližnjim, posebno pa k takim volilec, ki imajo na sovolilce upliv, in podučite in nagovorite jih, da bodo 29. t. m. glasovali za g. Pucher-ja. — Vi volilci iz rožeškega okraja pa pridite v tork zgodaj v Beljak, da vam še kaj časa za razgovor z drugimi volilci ostane. V zvezi z rodoljubnim bekštajnskimi županom, g. Jan. Dermuc-em, in ziljskim, g. A. Mertl-nom, skušajte tudi med nemškimi volilci nekatere glasove za našega kandidata pridobiti. Recite

jim, da hočete, kakor ste do sedaj zmiraj, za enega kandidata z njimi glasovati, naj pa tudi oni z vami glasujejo, da tako dobi tudi „enkrat“ spodnji okrajni del svojega zastopnika. Le tako previdno in umno! (Sniti bi se pa morali post. v Steinhauerjevi gostilnici.) Bodite pa tudi stanovitni. Da bi imeli desetkrat vnovič voliti, tako naj vendar tudi le eden ne odpade! Zakaj bi li mi se imeli zmiraj drugim umikati!! Slov. volilci! Mi upamo od vas, da se bode te skazali može, da bode te neprestrašeno glasovali, in da bode mo mi 29. t. m. z veselim srcem klicati zamogli: Živili slov. volilci! Slava g. Pucher-ju, našemu poslancu!

**Iz Šoštanj** 21. jan. — Just. — (Kako se je tu volilo?) „Zmaga je naša in slavna!“ Pri današnji volitvi v Slovenjem Gradcu sicer ni zmagal kandidat, ki ga je narodni odbor nasvetoval, ako ravno so vsi Šoštanjski volilci dobro složni in vodjeni bili, stati kot en mož, vendar nemili slučajji overli so na mah to predvzete in le veliki hrabrosti in dušnosti je pripisati, da je izbran za poslanca vendar le naroden in pošten mož: g. Jožef Rak, župan Velenjski. — Akoravno najmanjše število volilcev, 18 — od kojih pa se še eden zaradi bolehnosti volitve ni mogel vdeležiti — šteje Šoštanjski okraj, vendar je zmaga naša in to z domorodno pomočjo ostalih narodnih volilcev unih okrajev. G. Rak je izmed 67 prejel 38 glasov; ostali pa so, razun enega, padli na exposlanca g. Lohningerja. — Izjavila se je tedaj narodna stran v večini in — lahko noč staro, pozlačeno, piškavo tujstvo, — narod se zavedal — Največ hvale pa gre narodnim gg. J. Pribošiču, F. Vošnjaku, Vivotu in drugim, ki so z modrim in previdnim napelevanjem volilce vedeli zvitih nasprotnikov ovarovati! — Kako nespametno pa je z medvedovo kožo prej že kupčevati, kakor jo imaš, to nam kaže zopet ošabnost naših nemškutarških dopisovalcev. Kdo ni bral dopisa za dopisom — v „Tagespost“, — „Neue freie Pr.“ — itd.: Die Wiederwahl des Deputirten für die Landgemeinden des Wahlbezirkes Windischgraz, H. Lohninger, ist gesichert — in takih zagotovil več! Glej, glej! Kako prismojeno da je prerano „glorio“ pevati! — Hvala Bogu pa, da smo se vsaj tega kmečkega, velikonemškega, slavohlepnega poslanca znebili; v miru naj počiva zdaj in se ohladi od svojega trudopolnega delovanja, jezikoslovanja, nacionaliziranja — nemškega apostolovanja za slovenske kmete in štajersko špraho! — Zvedi pa tudi široki svet čudno historijo, ki se je pripetila v dobi kulture, v letu 1867 in je vredna, da se v Slovenjegraško kroniko s černo-rudeče-ru-menimi čerkami debelo za pozne potomce v spomin zaznamova in začerka! Letali so černi vrani iz visokih gnezd od jutra do zahoda, od severja do juga izposlani, lovit glasov in vojakov med izbiratelji ali volilci. — Dočakoval se je z veliko pazljivostjo vsak dopotovalec in se z vso skerbjo mečil in varil vstrojiti g. Lohningerja in mu nadah-niti sladko nemškutarško modrost. Tudi v krilu černe noči niso prestali in si pokoja voščili ti poslani duhovi. — Prosti kmet, ki si pernice ne plačuje, si rajši s kako kupico vina postelje in na kaki klopi zadremlje, ako je kako noč na potu. — V neki imenitni gostilnici (v Slovenjem Gradcu) bili so zbrani znani biratelji in ko je vsak začel že svoj nočni posel, so se vendar še nekateri pogovarjali, da tako predremlejo noč, — kar naenkrat privihra ljuta derhal, kaka petorica, tje, in je od kota do kota, od hiše do hiše hodila kmete varit, — in videti, da so vsi Šoštanjčani v svoji misli en mož, začnejo jih pregovarjati, zmerjati in psovati, ali nek ver! kmet vstane in se jim odreže, da ima tudi pravico prosto misliti in voliti! Na to ga neka peresna muha zakotna sune, med tem pa neka purgarska modrost krožico kmetu v glavo zahiti, da pri tej priči ves razmesarjen okervavi in iz hiše idši omedli. — In

kaj misliš izobraženi, omikani in prosti svet, kdo je tako sirovo se obnašal, kdo je ta zaveržljivi, nepošteni, fakinski čin doprinesel? — Kak pohorski dervar ali tobakar? O nak! To ti je plod omikane, zveličavne nemške kulture, to je izobraževavno evangelje Tev-tonije, „das ist ein Zug eines deutschen Helden!“ — To, — stermit! — to je učinil preslavni slovenjograški „Bürgermeister!!!“ — Ali vas ni sram resnično izobražene Nemce, da se vam taki izveržki prištevajo? — Takó kulturonosni nemškutar slovenskemu kmetu izobraženost priobčuje! — Ali je tedaj čuda, če se naši paglavi fantalini in dninarji do kervavega kepajo?! — Vkljub vsemu temu nepoštenemu silovanju je vendar zmaga naša, akoravno je s kervjó prikupljena! — Slava pa narodnim volilcem Šoštanjkega okraja in njih zaveznikom, sosebno njih voditeljem! Marsikteri nemškutarški prismodi ste nos zavihali in njih oholo visokost pokopali! Tudi naši hripavi sicer redki nemškutarčki so si že naprej zmagó pripisovali in se bahali, da so kmete dobro informirali in pripravili na svojo stran! Pa naš kmet ni otrok več! Vi pa, ljubi kmetje, vidite zdaj lahko, kaj stori složnost, kaj vi lahko vse dosežete, če imate le terdno voljo, ker zdaj veste, kdo je vaš prijatelj, ali nemškutarčki ali narodni može! Složimo se vsi in prihodnost je naša, prihodnost milejša! — Zdjaj nam pa je še treba dolgo zaželene čitalnice v našo zalo dolino, in kmalo bo ljulika za-dušena, osat izpuljen, narodnost razvita, moč uterjena in znanost cvetela! — Živio naš novi poslanec g. Rak! Živili slovenski naši volilci! Slava jim!

**Od Mure** 16. jan. (Kaj gre vladi zdaj pred vsem storiti?) Nova organizacija političnih in sodbenih uradov je poterjena od Njih Veličanstva presvitlega cesarja. Sedaj samo treba, da na čelo političnih in sodbenih uradov pridejo pravi može. Doslej marsikteri ni na svojem mestu, in po marsikterem načelniku se je ljudstvo kazilo. Posebno bode moral državni minister gledati, na to da postavi v posamezne dežele pripravne in nepristranske namestnike. Kakor od glave riba smerdi, tako „regis ad exemplar componitur orbis.“ Tukaj bodo potrebne mlade in čerstve moči, može, kateri zapopadajo duh sedanjega veka, kateri imajo terdno voljo izpeljati namene ustavne vlade. Doslej se je po namestnikih marsiktera naredba vladina paralizovala, ali vendar se ne v duhu vladinih ukazov izvrševala. Kakor je na političnem deželnem poglavarju dosti ležeče, in je treba za to mesto domačega moža, kateri jezike dežele in razmere njene dobro pozna, kateri ne dela politike na svojo pest, temuč v vseh vprašanjih ostane neutralen, in le ima blagor dežele pred očmi, tako je tudi velevažna reč, da okrajni poglavarji bodo može od oka. Takošnih ne bode težko najti, ako se bodo iskali tam, kjer so najti, ako se ne bode gledalo na protekcije (pokroviteljstva) tega ali onega dvornika, tega ali onega generala, temuč na sposobnost, izurjenost, poštenost in gorljivost poklica. Sedanjih političnih načelniki so večidel še iz starih „ferboltarskih“ časov, kateri so že v mladosti svoji korupciji zapadli — ta je z njimi zrastle in njim se prirastle kot druga natora. Ti može so gospodarili od nekdanj že, ko turški paše, ker so dosti vladinih sistem in sprememb preživeli, zgubili ves politični značaj, in zmirom svoj plajšče po vetru obračali. Zraven tega lenobe od mladosti navajeni so opravljali vse uredbene posle, kakor Nemeč pravi, v starem „šlendrijanu“ — niti so skerbeli za red, pravno, strogost v izvrševanju naredeb, marveč pustili so ljubi svet božji previdnosti. Demoralizacija, ktera je okužila občine, sejala se je iz kancelij; če visoka vlada ne bode v okom prišla tej nesgodi, začela bode država še bolj gnjiti, kakor sedaj že precej-gnjije. Tudi v sodniškem stanu je treba vestnih, deloljubnih mož, kateri ne bodo tožnikov le

advokatom sporočevali, kateri imajo potrebno ostrost, zvestobo v izvrševanju postav, in niso podkupljivi. Treba bode moz iskati, kateri hitro delajo in prosto, ker komplikovani sedanji sodbeni red je nadloga za državo in tožnike.

Visoka vlada naj skerbi, da bodo v vsaki deželi domači uradniki uradovali, kateri so zmožni maternega jezika pismeno in ustmeno, kateri imajo serce do naroda, med katerim služijo.

Avstrijo je le birokracija spravila na kant; ako še nekoliko let ostane v njenih rokah, gorje lepi, bogati cesarevini! Dobro bi bilo, da se noben načelnik ne pusti na tem mestu, kjer je sedaj, ker več ali manj je skoro vsak pokazal svojo slabo stran in ne vživa občega zaupanja, katero je že vsakemu privatnemu človeku potrebno v področji svojega delovanja, kolikor več pa javnim organom. Naj bi te besede sprožene iz domoljubnega serca se poslušale na onem mestu, na katerem bodo skoro se posvetovali, kamor se ima ta ali oni postaviti.

**Iz slov. Goric.** † (Slavna zmaga. G. Einspieler. Voj. postava.) Z veseljem pa tudi težkim srcem smo pričakovali tukaj volitev. Z veseljem pravim, ker smo si bili svesti, da bodo slov. volilci nasprotnike — nemškutarje in tako imenovane avtonomiste — na sramoto postavili in volili za poslance le take možé, ki so Slovencem v resnici dobri, ki so pripravljeni delati za njih pravo dušno in telesno blagostanje, pa nikakor ne dopustiti, da bi se Slovenec potujčil in tako za vselej umrl. Nadjali smo se srečne volitve, ker smo opazili, da so sprevideli slov. volilci nevarnost in nastavljeni zanjke; da vendar še toliko spomina imajo, da vedó, kaj in kako so dozdani njihovi zastopniki počenjali, da jim je bil Slovenec le suženj brez vsakterih pravic izvzemši te, da sme in tudi mora davke plačevati pa nemščine se učiti, ravno kakor da bi ga le ta redila in živila! Pričakovali smo jih pa tudi s težkim srcem, ker vemo, kako lahko je premotiti nektere ljudi, ki tako radi nemškim gospodom vse na besedo verjamejo; da jih veliko gleda le na to, da se dobro po licih božajo in gladijo, nič pa na to, kako se potem za hrbtom praskajo in skubejo! Ali vendar nam ni upanje upadlo, ker smo se trdno zanašali, da se bodo slov. volilci pri zdanjih volitvah ko možaki, ne pa kakor babe, obnašali in le prave, priporočene rodoljube volili. In res, zgodilo se nam je po volji. Zmaga je naša! Slava gg. Vošnjaku in Dominkuš! Slava slovenskim volilcem, ki so nam čast in poštenje rešili! Naj se le kremži in dere „Telegraf“ in njegova kompanija, kakor hoče — rešeni smo poprejšnjih poslancev, ki so vse mogoče zastopali, le tega ne, kar bi bili morali. Zdaj vidijo, kaj Slovenec premore in da se ne da v drugo na led zvabiti in prekaniti. Še enkrat tedaj slava našim slovenskim volilcem! — Da je tudi g. Einspieler pomiloščen, to nas jako veseli in želimo tudi, naj bi si ga koroški Slovenci za poslanca izvolili! — O novi vojaški postavi bi se dalo marsikaj povedati, ali zdaj ne rečem drugčega, kakor to, da nam gredó pred vsem enake pravice, — o vsem drugem se bomo lahko pogodili, ker vedno dajemo voljno cesarju, kar je cesarjevega!

**V Ljubljani 22. januarja. A. B.** (Slava Štajarskim Slovencem; Bog pomози tudi nam!) Neizmerno težko pričakovali smo prvih novic od naših bratov na nemški meji; vseh oči obrnjene so bile njim nasproti in hitreje bila so vsa domoljubna srca, dokler nam ni došlo preveselo sporočilo o zmagi Štajarskih Slovencev. Hrabro ste se držali vrli bratje, ponosni smete biti na vspeh vaših volitev. Pokazali ste ošabnežem graškega deželnega zbora, da še živite, da se

krepko zavedate svojih pravic, katerih si ne puščajte kratiti po nikomur in naj se piše tudi Juda Blagotinšek. Radosti nam je igralo srce, ko smo zvedeli to veselo zmago, ktera je tako sijajno pokazala, da na Štajarskem živi narod slovenski, akoravno so ga skušali zatreti popolnoma. Kaj bodo pač rekli k temu isti gospodje, ki so vedno trobili, da narod slovenski na spodnjem Štajarji je zadovoljen z vsem, kar se dela ž njim? Ali se bodo še predrznili tako očitnim dokazom nasproti po svetu kvasiti svoje nesramne laži? Menda jim bode minulo to veselje! — V trenutku, ko čitaš te vrstice, dragi čitatelj, vršila se je tudi pri nas že volitev kmečkih občin. Bog daj, da je dobro izpadla, da so nam izvoljeni pravi možje. Ako pa nam je morebiti tu ali tam po zvižaji nasprotnikov naših spodletelo in se je vrnil kak protivnik, napnimo vse žile in moči, da se nam ne zgodi kaj takega tudi pri mestih in trgih. Ako smo zdaj zaigrali po lastnej nemarnosti, gorje nam! Pravična reč res da konečno zmaga nasproti vsem oviram, ali najpravičnejša stvar najde nasprotnika, in tega je treba izpodbiti. Vsak zgubljen trenutek je silno važen, posebno pa pri narodu, ki se ima boriti s tolikimi nezdgodami, kakor mi Slovenci.

V trdni nadi, da so storili rodoljubi po deželi res vse, kar jim je velevala domoljubna njih zavest, pričakujemo, da Vam kmalo naznanimo tudi od nas veselo novico enako tej, koja nam je dospela od naših Štajarskih bratov. Da se v resnici spolni ta vroča želja vsacega domoljuba, ki nosi domoljubje v srečo a ne samo na ustnicah, v to nam pomози Bog!

## Ptuje dežele.

**Parska.** Novi minister knez Hohenlohe je 19. t. m. v deželni zbornici razložil, kako da misli vladati. On je — zoper Napoleona in Avstrijo — za zvezo s Prusom. Vojaška uprava in colna pogodba morate v obeh državah enaki biti, in če bi kdaj spet kaka vojska nastala, postavi se parska vojna pod prusko poveljstvo. Tudi njemu Avstrija ni več nemška država! — Naj bi to tudi kaj na Dunaju odmevalo!

**Turčija.** V Tesaliji in v Epiru se punt vedno dalje širi, ravno tako tudi na Kandiji. Začasna tesalska vlada kliče vse rojake na boj zoper Turka. — Sliši se, da bode sultan Srbom vse (?) dovolil. —

**Francoska.** Napoleona zapušča sreča, moč in vse, kar mu je do zdaj slavo in nek blišč dajalo. Ves svet je enih misli, da jo je z zadnjimi svojimi ustavnimi (!) spremembami jako slabo zadel, in da se ne bo noben čudež zgodil, če mu danes ali jutri državno krmilo iz rok zvijejo, ker so Francozi znani, da imajo vročo in hudo kri. „Volenti non fit injuria!“ — Razstava se menda že 1. aprila začne.

**Španska.** Vlada namerja še hujše postopati. Te dni je moral tudi najbližnji zlahtnik kraljeve rodbine vojvoda Montpensier-ski deželo zapustiti in v prognanstvo iti. — Od druge plati se pa tudi za gotovo napoveduje, da se bo skoraj nov punt vnel.

## Razne novice.

\*\*\* Iz Ljubljane: V tukajšnji čitalnici začela se je zopet pevska šola za moške in bodejo šolske ure po odborovem sklepu vsako nedeljo ob 10. uri zjutraj in vsak četrtek zvečer ob 1/8 uri. Ob sobotah zvečer ob 1/8 uri je šola za instrumente. Pevske skušnje so v torkih in petkih zvečer, orkestralne ob sredah zvečer in v nedeljah popoldan. Gospodičine imajo šolo in vaje na domu.

\* Drugi ples čitalničin v nedeljo 20. t. m. je bil bolje obiskan nego prvi in jako živahen. Priliko smo imeli občudovati mnogo novih krasotic.

\*\* V zalogi šolskih knjig na Dunaji je prišla ravnokar na svitlo pevska knjžica, namenjena šolski mladini. Napev zložil je g. Anton Nedved.

\*\* V mestu in v okolici padel je ta teden debel sneg. Sicer je pa vreme zdaj suho in precej mrzlo, kar ne bode na škodo, kjer je treba še mnogo ledá.

\* Vladina „Dunajčanka“ nam naznanja, da je presvetli cesar finančnega ministra grofa Lariš-a na njegovo prošnjo iz službe djal ter mu veliki križ Leopoldovega reda podelil, za začasnega voditelja tega ministerstva pa ministerskega tajnika, barona pl. Becke-a imenoval.

\* (Zakaj so nekteri po rodu Slovenci vendar nemškutarji?) Zato, ker ne znajo spregovoriti niti enega stavka čisto in pravilno po nemški ali pa po slovenski, toraj — morajo biti nemškutarji! Sploh znana sta v L. dva sloveča „kulturonosca“, kterima se pravi Nemci pomuzajo, kedar koli usta nemški odpreta. Kaj so toraj prav za prav nemškutarji? Srake s pavovim perjem nakinčene! In kaka jih čaka osoda? — Nekteri so pa tudi zavolj tega, ker hočejo po vsaki ceni lepi biti!!

\* Dr. Jožef Čižman, rojen na Slovenskem, imenovan je za izrednega učenika na pravoslovni fakulteti na Dunaju, s tem pogojem, da mora tudi o izhodnjem cerkvenem pravu prednašati.

\* (Kaj je to?) Slišimo, da se je neka mogočna in tudi po imenu dobro znana oseba krasnega spola, ki ima tudi v viših krogih v veliko nesrečo in sramoto neprimerno veljavo, nekje hinavsko pa milo pritožila, češ, „da, odkar se slovensčina bolj razširja, vera bolj peša“!! — Čujte Slovenci, ali je to res? Nič se ne bomo čudili, da če ne bodo take in enake osebe dvomljivega značaja skoraj umolknile, bode se reklo: Kolikor bolj se to pohujšanje razširja, toliko bolj peša zaupanje do pravega kterega koli vladarstva! Exempla sunt odiosa!

\* Iz Negove. Tudi dr. Prelog je izvoljen, in sicer z 81 glasovi; tedaj vsi (8) Slovenci. Slava!

\* Naša „Süddeutsche“ priporoča luteranskega pastolja Bauer-a, stavbenika Birnbauma in A. Puherja za poslanca, da bode tudi 20.000 luteranov in tehnika v dež. zboru zastopana, — za 120.000 Slovencev pa nima nobene lepe besede! Taki so naši liberalci in „Verfassungstreue“. Pojte se solit!

## Duhovske zadeve.

Lavantinska škofija: Preč. g. Piki Miha, stolni proš v Mariboru, je umrl. R. I. P.

## Prazne službe.

Učiteljska na otoku Gradu do 15. febr. 1867 (plača 300 gld. in prosto stanovanje.); — sl. brezplačnega vajenca ali praktikanta pri poštni uradnji v Zagrebu. Stalna služba po trimesečni vaji. Prošnje do pošt. vodstva za Hrvaško in Slavonijo v Zagrebu; — sl. pošt. odpravnika v mestu Bribiru v reški županiji (120 gld. in pavšal od 24 gld. do poštne vodstva v Zagrebu; — sl. rudarijskega nadzornika v Jahimovu (525 gld. in pristranski dohodki) do 25. febr. pri ondetni viši rudarski gosposki; — davkarska (735 gld.) ali nadzorniška (735,630,525 gld.) ali tudi oficijalska (525,472,420 gld.) do 30. jan. pridež. fin. vodstvu v Brnu; nadzorniška pri solnem uradu v Sieroslavcih (525 gld., stanovanje in sol) do febr. pri gornem in solnem vodstvu v Velički; — inženirska pri mestni gosposki v Solnogradu (1000 gld. in prosto stanovanje) do konca febr. pri ondnetem mestnem županu; — ječarska pri dež. sodnji na Dunaju (350 gld.) do 6. febr. pri vodstvu dotične sodnje

## Dunajska borska 24. januarja 1867.

5% metalike . . . . .	58.40
5% nacional . . . . .	70.—
1860 derž. posoj . . . . .	85.80
Bankine akcije . . . . .	731.—
Kreditne . . . . .	162.10
London . . . . .	132.80
Novi zlati . . . . .	6.27
Srebro . . . . .	131.50

## Dunajska borska 22. januarja:

Cesarski cekini . . . . .	6.28	6.29
Krone . . . . .	—	—
Napoleonorji (20 frankov) . . . . .	10.64	10.65
Suvrendorji . . . . .	—	—
Ruski imperijali . . . . .	10.90	10.95
Zavezni tolarji . . . . .	1.97	1.98
Srebro (ažijo) . . . . .	131.65	132.—